

CONTRIBUȚII LA CUNOAȘTEREA FLOREI ROMÂNIEI

V. CIOCĂRLAN*

Résumé: l'auteur précise:

1. *Xanthium albinum* subsp. *riparium* ne pousse pas en Roumanie;
2. *X. saccharatum* pousse en Roumanie et a été confondue avec *X. italicum*;
3. *Galinsoga quadriradiata* Ruiz. et Pavon s. str. existe en Roumanie, surtout dans la lieux rudérales et a été confondue avec *G. ciliata* (Rafin.) Blake.

Mots clé: *Xanthium*, *Galinsoga*, Roumanie.

În flora României există taxoni cu prezență nesigură, controversați din punct de vedere taxonomic. Așa sunt unele specii ale genului *Xanthium* L.

E. I. Nyárády, în volumul IX (1964), a făcut două observații referitoare la speciile genului *Xanthium*:

1. prezența speciei *X. riparium* în flora României necesită confirmare;
2. în America crește o specie vicariantă *X. saccharatum* Wallr., foarte asemănătoare cu *X. italicum* Moretti.

În prima parte a lucrării, vom da răspuns la cele două probleme de mai sus. Deși *X. riparium* este menționat în lucrări recente (3, 4, 12) și a fost distribuit în **Flora Moldaviei et Dobrogeae Exsiccata**, Centuria VI, nr. 584 (1985), material provenit din județul Vaslui-Berezeni, ultimele informații bibliografice (1, 2, 7), urmate de analiza materialului, infirmă prezența acestui taxon în România.

X. albinum (Widder) H. Scholy subsp. *riparium* (Čelak.) Widder et Wagenitz se recunoaște relativ ușor, după caracterele antodiilor fructifere și frunze. Frunzele au baza îngustată, cuneiformă, iar antodiile fructifere sunt elipsoidale, cu majoritatea spinilor, circa 70-80%, cu vârful drept, neuncinat și numai 20-30% din spini au vârful uncinat. Spinii sunt subțiri, puțin viguroși, lungi de circa 4 mm, cât jumătatea diametrului antodiilor fructifere. Taxonul menționat are arealul principal în nord-estul Germaniei și țările baltice (1, 2, 7).

Aceleași informații bibliografice (1, 2, 7, 15) ne-au determinat să analizăm comparativ și cei doi taxoni: *X. italicum* și *X. saccharatum*, întrucât unele surse pun sub semnul întrebării prezența la noi a speciei *X. italicum* (15), care ar fi înlocuită cu *X. saccharatum*.

Rezultatul analizei ne-a oferit surpriza constatării la noi și a speciei *X. saccharatum*, alături de *X. italicum*. S-a analizat materialul de *Xanthium* din ierbarele de la Cluj și București și s-a constatat că specia *X. saccharatum* a fost confundată frecvent cu *X. italicum*. *X. italicum* este prezent în județele: Arad, Timiș, Caraș-Severin, Mehedinți și Constanța. *X. saccharatum* s-a identificat în județele: Vaslui, Tulcea, Constanța, Giurgiu, Dolj, Cluj și Mureș. În mod cert, răspândirea dată este incompletă, fiind făcută numai după datele existente în herbarele cercetate. Faptul că în Germania și Austria (1, 2) *X. italicum* lipsește, fiind înlocuită de *X. saccharatum*, ne spune că specia *X. italicum* este mai

* Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară București

termofilă în comparație cu *X. saccharatum*; față de factorul apă, cerințele celor două specii sunt asemănătoare.

Deosebirea dintre cei doi taxoni *X. italicum* și *X. saccharatum* este dificilă și se bazează în principal pe caracterele antodiilor fructifere.

X. italicum: spinii antodiului fructifer sunt robuști, puternic uncinați, în proporție de 100%. Lungimea spinilor este mai mult sau mai puțin egală cu diametrul antodiului fructifer, care este neglandulos sau slab glandulos.

X. saccharatum: spinii antodiului fructifer sunt mai puțin robuști, slab uncinați și 10-20% din spini au vârful drept. Lungimea spinilor este mai scurtă decât diametrul antodiului fructifer, cât circa 0,6-0,8 din diametrul antodiului, care este dens glandulos (1, 2, 7).

În continuare, ne referim la prezența în România a taxonului *Galinsoga quadriradiata* Ruiz et Pavon s. str. (*G. hispida* Benth.). Valoarea acestui taxon este foarte controversată în literatura botanică. Un grup de autori (2, 6, 10, 16) îl consideră sinonim cu *G. ciliata* (Rafin.) Blake; alți autori (5, 10, 11, 14) dimpotrivă sinonimizează pe *G. ciliata* la *G. quadriradiata*; o a treia grupă de autori (8, 13, 17) consideră cei doi taxoni specii distincte, opinie pe care o acceptăm. *G. quadriradiata* Ruiz. et Pavon s. str. a fost menționată în flora noastră de E. I. Nyárady (11) sub *G. quadriradiata* var. *quadriradiata* de la Acățari, lângă Tg. Mureș, după datele lui Soó, autor care nu mai menționează acest taxon în România (15).

Analiza comparativă a celor doi taxoni a pus în evidență caractere importante care justifică, după opinia noastră, valoarea de specie atribuită taxonului *G. quadriradiata* Ruiz. et Pavon s. str. Caracterele diferențiale dintre *G. ciliata* și *G. quadriradiata* se referă la flori și fructe.

G. ciliata (fig. 1b):

- florile marginale au ligula mare, de circa 5-6 mm (11);
- scvamele papusului sunt lungi cât corola florilor tubuloase;
- scvamele papusului florilor tubuloase sunt aristate;
- scvamele papusului sunt lungi aproape cât achena.

G. quadriradiata (fig. 1a):

- florile marginale au ligulă mică, de 1-3 mm;
- scvamele papusului sunt lungi cât jumătate din lungimea corolei florilor tubuloase;
- scvamele papusului sunt neevident aristate;
- scvamele papusului sunt cât jumătatea achenei.

Răspândirea în România a celor două specii trebuie revăzută, întrucât în Flora R.P.R. IX (11) este dată răspândirea generală pentru *G. quadriradiata* s. ampl. Datele noastre arată o răspândire largă pentru *G. quadriradiata* în locuri ruderales, dar și în rabate cu flori, în lungul căilor de comunicație, în timp ce *G. ciliata* se pare că este mai puțin răspândită.

Bibliografie

1. ADLER WOLFGANG, 1994 – Xanthium în Exkursionsflora von Österreich, Stuttgart und Wien.
2. BÄSSLER M., 2002 – Asteraceae în Rothmaler-Exkursionsflora von Deutschland, Berlin.
3. BELDIE AL., 1979 – Flora României, II, Edit. Academiei, București.
4. CIOCĂRLAN V., 2000 – Flora ilustrată a României, București.
5. CRONQUIST A., 1993 – Manual of Vascular Plants of Northeastern United States and Adjacent Canada, New York.

6. FISCHER RAIMUND, 1994 – Asteraceae în Rothmaler – Exkursionsflora von Österreich, Stuttgart und Wien.
7. HAEUPLER HENNING, MUER THOMAS, 2000 – Bildatlas der Farn und Blütenpflanzen, Deutschlands, Stuttgart.
8. HÄFLOGER ERNEST, BRUN-HOOL JOSEF, 1975 – Documenta CIBA-Geigy-Weed Tables, Basle.
9. KERGUÉLÉN M., 1993 – Index synonymique de la Flore de France, Paris.
10. LAMBINON J. et colab., 1992 – Nouvelle flore de la Belgique ... Meise.
11. NYÁRÁDY E., 1964 – Compositae în Flora R.P. Române IX, Edit. Academiei, București.
12. POPESCU A., SANDA V., 1998 – Conspectul florei cormofitelor spontane din România, în Acta Bot. Hort. Bucurestiensis.
13. ROTHMALER W., 1970 – Exkursionsflora von Deutschland, Berlin.
14. SOÓ R., 1970 – Synopsis systematico-geobotanica florum vegetationisque Hungariae IV, Budapest.
15. SOÓ R., 1980 – Conspectus Florae vegetationisque Hungariae VI, Budapest.
16. TUTIN T., 1976 – Galinsoga în Flora Europaea 4, Cambridge.
17. WAGENITZ G., 1979 – Compositae în Hegi-Illustrierte Flora von Mitteleuropa VI, Berlin-Hamburg.
18. WAGENITZ G., 2002 – Xanthium, in Rothmaler - Exkursionsflora von Deutschland, Berlin.

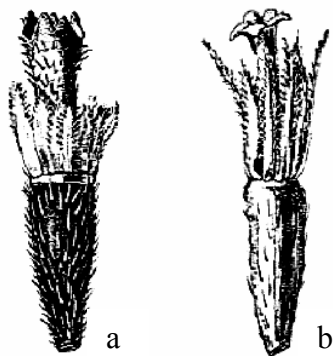

Fig. 1: Flori tubuloase
a – *Galinsoga quadriradiata*
b – *G. ciliata* (după Wagenitz)